

muntring, som i Tidernes Løb er givet, for at formaae disse Folk til at gjøre de store Udgifter, som vare nødvendige for at faae Kobberværker istand her i Landet. Det ærede Medlem mener, at det ikke er saa kostbart; men jeg maa gjøre ham opmærksom paa, at saaledes som Industrien hidtil har staaet, er det et af de dyreste Anlæg, man kan gaae ind paa, og det ikke alene med Hensyn til de Redskaber, som skulle bruges, de Anlæg, som skulle til, men ogsaa fordi den Omsætningscapital, der er i det kostbare Materiale, er meget betydelig.

Høgsbro: Der er blevet sagt af flere ærede Talere, at det ikke vilde have nogen Betydning, om man gav Kobbersmedene Ret til at omføre deres Værer, men det er tillige blevet oplyst, at der er enkelte større Kobbersmede, som allerede have gjort det. Jeg skal minde om, at det ved den forrige Behandling her blev udtalt af Rigsdagsmanden for Kjøbning paa Fjælder, nemlig den nuværende ærede Indrengsminister, at der Intet var til Hinder for, men at det endogsaa var rimeligt, at de mindre Kobbersmede i Kjøbstæderne forenede sig for at holde en Omførelse i Fællesskab. Jeg skal dertil sige, at Sagens tidligere Historie viser, at Kobbersmedene før have anseet det for et Gode at blive deeltagende i denne Ret. Der er tidligere, dengang da man ikke havde saa stærkt et Haab, som senere, om at faae en udelukkende Ret, fremkommet flere Andragender fra Kobbersmede om at blive deeltagende i denne Ret, og Stændersforsamlingerne have ogsaa flere Gange besluttet noget lignende. Jeg troer derfor, at det saavel vilde være i Kobbersmedenes og Kjøbstædernes som i Landets Interesse, om man udvidede den Forret, Kobberværkerne have, til ogsaa at omfatte Kobbersmedene.

Thune: Da jeg sidst havde Ordet, berørte jeg blot det Almenees Forhold til denne Lov, men ikke Kobbersmedenes. Nu have senere Talere hævdet Kobbersmedenes Ret, og jeg troer, hvad der kan siges derimod, er allerede sagt, nemlig, at der er gammel Hævd for den Kobberværkerne tillagte Ret, saa Kobbersmedene ikke kunne siges, at de ere forulempede i deres

Næringsvei; thi denne Rettinghed eksisterede allerede før de bleve fødte. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) udtalte, at slige Forbehold med Hensyn til Haandværkerens Ret toge vi ikke, da Næringsloven blev indført; dertil maa jeg svare, at dengang var det det almene Vel, der krævede dette Offer af de Næringsdrivende, men nu er det kun Kobbersmedene, der ifølge de faldne Udtalelser kræve, at vi skulle hæve deres formeente Ret. Hvor det Almenees Interesse kræver det, der kan gammel Hævd ikke gjælde, men overfor en enkelt Stands Interesse synes jeg dog, at Aarhundreders Hævd maa veie Noget i Vægtstaaen. En æret Rigsdagsmand (Scholer) oplyste, at vi ikke alene fik Kobberværkerne billigere, men at Kobberværkerne ogsaa opkjøbte gammelt Metal til høiere Priser; dette ligger ligefrem i, at Kobbersmedene i Byerne atter sælge det af dem opkjøbte Metal til Kobberværkerne, da de ikke selv kunne slaae det i Plader eller afbenytte det paa den fordelagtigste Maade, og selvfølgelig er det at sælge til Kobbersmedene det Samme, som naar man ved et Kjøb kjøber Havren af Gaasen — det skeer paa anden Haand. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen) fremhævede ogsaa, at det vilde være at gjøre sig lystig over Kobbersmedene, naar man vilde give dem denne Ret, da de alle sidde i smaae Kaar, men hertil maa jeg dog bemærke, at Erfaringen har viist, at der heri Byen have været rige Kobbersmede, der have efterladt sig betydelig Formue, og flere af dem ville derfor vist kunne svinge sig op til en høiere Bedrift, hvis de faae den omtalte Ret til at omføre Væverne. Jeg troer derfor ikke, at det vil være ganske unyttigt for dem, men jeg maa, som sagt, fastholde, at Kobbersmedene, da de etablerede sig, ikke med Rette kunde vente en Forandring af det engang Bestaaende, og at vi ikke bør bringe det Offer i en enkelt Stands Interesse, som man håndler Ret i at bringe, naar det er Almenvellet der er Spørgsmaal om.

Feddersen: Jeg skal fatte mig ganske kort, men jeg maa dog tillade mig at udhæve, at det forekommer mig afgjort, at vi ikke ved dette Spørgsmaal om et Privilegiums Affas-